

Årsberetning 2015 (1. oktober-31. dec.) for Øhavsmuseet Faaborg

Indledning

Den selvejende institution Øhavsmuseet Faaborg blev etableret den 1. oktober 2015. Anledningen var, at samdriftsaftalen mellem Langeland Kommune og Faaborg-Midtfyn Kommune fra december 2009 om sammen at drive et fusioneret, statsanerkendt kulturhistorisk museum blev opsagt i august 2014. Kulturminister Bertel Haarder (V) godkendte i august 2015, at Langelands Museum og Øhavsmuseet Faaborg kunne etableres som statsanerkendte museer i fusionsmuseets sted, hvorefter formalia var på plads. Forinden havde kommunalbestyrelsen i Faaborg-Midtfyn Kommune godkendt vedtægter og en driftsoverenskomst mellem museum og kommune omkring lønadministration, bogføring mv.

Øhavsmuseet Faaborg er dog hverken en halv fusion eller en genskabelse af det Faaborg Kulturhistoriske Museer, der i 2009 fusionerede med Langelands Museum til Øhavsmuseet.

Ved stiftelsen har museet et stærkt fundament og en klar retning i form af dygtige medarbejdere, samlinger og udstillingssteder og visioner om at udvikle sig i henhold til de to satsningsområder, som museet har valgt:

For det første landskabets dannelse og kulturhistorie, der er en satsning, som har rod i den lokale geografi med Svanninge Bakker og Øhavet samt den lokale kulturarv i form af herregårdsmiljøer og landskaber, fortidsminder mv. på Midtfyn og Sydfyn. Museet arbejder rent fagligt og formidlingsmæssigt med den satsning i et regionalt, nationalt og internationalt perspektiv.

For det andet en satsning på byhistorie med særligt henblik på rets- og afstraffelseshistorie. Her vil museet arbejde med forskning i og formidling af Øhavsmuseet Faaborgs historiske samlinger knyttet til museet *Den gamle Gaard* i Holkegade 1 i hjertet af Faaborgs gamle bymiljø, der blev etableret allerede i 1930, og *Faaborg Byhistoriske Arkiv*, der blev etableret i 1937 og som i årtier har været en del af museet. Museet vil også gerne lave komparative studier i forhold til den "nye by" Ringe i kommunen.

Rets- og afstraffelse omhandler Faaborg Ting- og Arresthus, der har været museum i knapt 25 år og som i 5 år også har omfattet den fine retssal. Den tidligere politistation og rådhusfunktionen i bygningen er den eneste del, som ikke er en del af museet, da der i dag er byhistorisk arkiv og turistbureau i disse lokaler.

Satsningen på byhistorie og rets- og afstraffelseshistorie har udmærkede udstillingsrammer. Det gælder ikke landskabshistorien.

Øhavsmuseet Faaborg vil i de kommende år etablere et nationalt orienteret landskabsmuseum, der konceptuelt skal sprænge rammerne for museumsbegrebet ved at gøre selve det enestående historiske landskab omkring Faaborg med Svanninge Bakker og Øhavet til *musemsgenstanden* understøttet af udstillinger og andre formidlingsgreb, der skal give indblik og overblik over den historie, der har skabt vores landskab med alle de historiske lag. Museets gæster skal opleve en tidsrejse og en forståelse af de tre kræfter, der har skabt det danske landskab:

*I*sen, der formede landskabet; *vandet*, der oversvømmede de dybe dale i det tidlige stenalderlandskab og skabte Øhavet og endelig for det tredje *mennesket*, der har præget landskabet markant gennem cirka 6.000 år. Der er exceptionelt gode muligheder netop i vores område for at sende gæsterne rundt i området og samtidig gøre det til en tidsrejse gennem landskabets og Danmarks historie, hvor man får en forståelse for de enkelte epoker rundt omkring på turen og i en samlende udstilling.

Ambitionen er at skabe et landskabsmuseum, der tiltrækker mange gæster til egnen og som er inkluderende i forhold til områdets spisesteder og andre seværdigheder, der uvægerligt bliver en del og bør være en del af den samlede oplevelse. Til gavn for os alle.

Stor tak til A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal, Augustinusfonden, Den Faberske Fond og Skovgårdfonden for fondsstøtte.

Peter Thor Andersen, direktør, februar 2016

Museets grundlag

Formål ifølge museets vedtægter, der er godkendt af stat og kommune

Øhavsmuseet Faaborg vil med udgangspunkt i sit ansvarsområde sikre kulturarv i Danmark og udvikle betydning heraf i samspil med verden omkring os.

Gennem de indbyrdes forbundne opgaver indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling vil museet, i lokalt, nationalt og globalt perspektiv belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu.

Museet vil aktualisere viden om kulturarv og gøre den tilgængelig og vedkommende.

Museet vil udvikle anvendelse og betydning af kulturarv for borgere og samfund.

Museet vil sikre kulturarv for fremtidens anvendelse.

Museet vil samarbejde med andre museer om indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

Museets geografiske ansvarsområde er Faaborg-Midtfyn Kommune. Det emnemæssige og tidsmæssige ansvarsområde er kulturhistorie fra de ældste tider til nu.

Indsamling, registrering, forskning og formidling vil finde sted inden for den geografiske og emnemæssige afgrænsning af museets godkendte ansvarsområde.

Museets virksomhed i andre museers geografiske ansvarsområde vil ske i forståelse med disse.

Genstande uden forbindelse til museets ansvarsområde vil ikke blive indlemmet i samlingerne, men søges henvist til relevant museum.

Museets relation til stat og kommune

Øhavsmuseet Faaborg er en selvejende institution, der er stiftet af Faaborg-Midtfyn Kommune i 2015.

Museets bestyrelse er øverste myndighed. Bestyrelsen består af 2 medlemmer, som Faaborg-Midtfyn Kommune udpeger, 1 medlem, som rektor for Syddansk Universitet udpeger, og endelig 2 personer, som bestyrelsen selv udpeger.

Faaborg-Midtfyn Kommune er offentlig hovedtilskudsyder og som sådan "tilsynsførende myndighed" i forhold til museet (skal godkende budget og regnskab samt tilse, at der sker korrekt anvendelse af tilskudsmidler jf. museets vedtægter mv.) jf. *Lov om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet*. Slots- og Kulturstyrelsen er statslig myndighed i forhold til museumsvirksomheden og museets antikvariske ansvar og har derfor en række krav og anbefalinger til museet, som bl.a. udmøntes i kvalitetsvurderinger med jævne mellemrum. I 2013 blev det daværende fusionsmuseum vurderet, ligesom der i foråret 2015 skete en vurdering forud for statsanerkendelse.

Styrelsen har henvendt sig til alle museers ledere i januar 2016 og udbedt sig, at der i forbindelse med årsberetning 2015 bliver anført bemærkninger og nøgletal knyttet til de anbefalinger og opmærksomhedspunkter, der har været anført i seneste kvalitetsvurdering.

For Øhavsmuseet Faaborgs vedkommende har Styrelsen særligt gjort opmærksom på, at der bør foretages et kompetencemæssigt løft (mere forskningsvolumen) indenfor nyere tid (1660 og frem), hvilket er ved at ske allerede i 2015 jf. årsberetningen. Derudover at forskning og formidling bør orientere sig mod både Faaborgeggen og Midtfyn, hvilket er en særlig udfordring for et museum med historiske rødder alene i Faaborg. Museets ledelse er opmærksom på udfordringen og søger i de fremadrettede arbejdsplaner at råde bod herpå. Endelig har museet den udfordring, at museets magasin er for lille og utidssvarende, ligesom Faaborg Byhistoriske Arkiv, der ikke er en del af museumsvirksomheden, mangler plads. Dette problem er meget presserende og har indledningsvis været drøftet på bestyrelsens møde i december 2015.

Formaliserede aftaler

I forbindelse med opdelingen af fusionsmuseet blev der indgået en ny aftale omkring det formaliserede arkæologisarbejde *Arkæologi Sydlyn*, der oprindeligt blev forhandlet mellem fusionsmuseet og Svendborg Museum i 2011. Den ny aftale blev forhandlet i foråret 2015 mellem Svendborg Museum, Ærø Kommune, Langeland Kommune og Faaborg-Midtfyn Kommune. Den blev siden udvidet med Østfyns Museer. I december 2015 godkendte bestyrelserne på de 4 museer en supplerende allonge, der på nogle punkter præciserer aftalens sigte og omfang. Ifølge denne samarbejdsaftale er Øhavsmuseet Faaborg juridisk ansvarligt i forhold til bygherrer og myndigheder i relation til landarkæologi i de i alt 6 kommuner, som museerne har ansvar for og marinarkæologi.

Ligeledes i forbindelse med opdelingen blev der lavet en ny aftale mellem konserveringsværkstedet på Langelands Museum og Øhavsmuseet Faaborg samt de øvrige museer, der endnu betjener sig af dette værksted. Det er de to museer på Ærø, Svendborg Museum og Østfyns Museer. De to kommuner, der ejede fusionsmuseet aftalte, at der skulle ske en binding til værkstedet for Faaborgs vedkommende i minimum 2 år. Det er i aftalen omsat til, at alle 5 museer, der bruger værkstedet, binder sig minimum 2 år frem i tiden.

Øhavsmuseet Faaborg har ved stiftelsen en driftsoverenskomst med Faaborg-Midtfyn Kommune omkring bogføring, fakturaudstedelser, lønudbetalinger mv. Fra og med årsskiftet 2015/2016 er der bebudet en aftale mellem Faaborg-Midtfyn Kommune og Faaborg Kulturhistoriske Museumsforening omkring vedligeholdelse af de ejendomme, foreningen ejer, og som anvendes til museumsformål. Her mangler der at blive lavet en endelig aftale og koordinering, der præciserer de enkelte parter rolle og ansvar samt procedurer for planlægning og koordinering.

Der mangler også at blive lavet en brugsaftale mellem museum og kommune omkring rettigheder og pligter vedrørende de kommunale ejendomme, som museet benytter til udstilling, magasin, arkiv og kontorer.

Begge aftaler forventes udarbejdet i 2016.

Der er en aftale mellem Middelfart Museum, Svendborg Museum og Øhavsmuseet Faaborg, *Museerne på Kanten*, om socialhistorie (Ret & straf i Faaborg, forsorg i Svendborg og psykiatri i Middelfart).

Der er en aftale med Svendborg Gymnasium om samarbejde knyttet til undervisning på ungdomsuddannelserne, og der forventes indgået en lignende med Faaborg og Midtfyn Gymnasium

Medlemsskaber mv.

Øhavsmuseet Faaborg er medlem af Organisationen Danske Museer, af Museumstjenesten, af Museumsforum Syddanmark, af Kulturarv Fyn, af Historisk Samfund Fyn, af S sammenslutningen af Lokalarkiver, S sammenslutningen af Lokalarkiver på Fyn, af Faaborg-Midtfyn Arkivsamvirke, af S sammenslutningen af Danske Småøer, af Museernes Udgravningsdata, af Foreningen af Fagarkæologer, af Dansk Historisk Fællesråd, af Søfartspuljen, Møllepuljen, Fiskeripuljen, Landbrugspuljen, af Turistforeningen for Midt- og Sydfyn, af Destination Fyn (fra 2016), af Politihistorisk Selskab, af Fængselshistorisk Selskab, af Landsforeningen til Bevaring af Foto og Film, af Tenen, af Dansk Mølleforening, af BYFO, af By og Land Faaborg, af Grube Mølles Venner, af Sydfyenske Veteranjernbanes forening.

Museet samarbejder endvidere ad hoc. med andre museer og universiteter i USA, i Norden, på De britiske Øer, i Holland og Tyskland omkring landskabsarkæologi, øvrig arkæologi og (gryende) rets- og afstraffelseshistorie. Museet samarbejder med andre museer m.fl. i Danmark om mesolitikum og neolitikum i Mesolitisk Netværk og Neolitisk Netværk samt om middelalder i Danmark i Middelalderarkæologisk Metodenetværk. Museet samarbejder med Filmfyn. Museet samarbejder endelig med Harja (amatørarkæologer på Fyn og øer) og Marine-Arkæologisk Gruppe Lillebælt.

Tillidshverv for museets medarbejdere

Museumsinspektør Eva Frellesvig sidder i kulturmiljørådet for Fyn og øer.

Museumsinspektør Nicolai Garhøj Larsen sidder i Det grønne Råd i Faaborg-Midtfyn samt i 3DK – netværk for fagligt interesserede i3D/Virtualitet indenfor arbejde med og forskning i kulturarven, som han har været med til at stifte.

Museumsdirektør Peter Thor Andersen er med i den gruppe, der tilrettelægger det årlige chefmøde under Organisationen Danske Museer, i aftagerpanelet for Institut for Historie, Klassiske Studier og Marinarkæologi, SDU, i følgegruppen i forhold til det flerkommunale Naturturisme I/S samt medlem af Kulturregion Fyns fagråd vedrørende Kultur, der ses.

Museumsinspektør Poul Baltzer Heide er styregruppemedlem for det nationale, middelalderarkæologiske metodenetværk

Arkivleder Ruth Jensen sidder i kulturmiljørådet for Fyn og øer, i S sammenslutningen af Lokalarkivers (SLA) indsamlingsgruppe samt som suppleant i bestyrelsen for SLA Fyn

Ledelse, organisation og administration

Bogføring og daglig personaleadministration

Jf. driftsoverenskomst mellem den selvejende institution Øhavsmuseet Faaborg og Faaborg-Midtfyn Kommune sker løbende bogføring og indrapportering vedr. timesedler, sygdom, ferie mv. i Faaborg-Midtfyn Kommunes systemer. Museumsdirektøren forestod selv disse funktioner året ud. Fusionsmuseets fælles bogholder, Inge Wichman Madsen, var stoppet 30. september 2015, og der var ikke i budgettet for de sidste måneder af 2015 økonomi til en bogholder på et niveau, så der kunne opslås en stilling. Derudover var der i oktober en usikkerhed om opgavens omfang. På baggrund af de 3 mdr. er det museumsdirektørens skøn, at der alene til regnskab og personaleadministration skal afsættes i hvert fald 10 timer. Dertil kan evt. komme sekretærfunktioner o.l. En varig løsning af denne funktion skal findes i 2016 jf. arbejdsplan.

Afslutning af regnskab og beretning vedr. fusionsmuseets virke i 2015

Efter aftale med Langeland Kommune forestod museumsdirektøren en del af opgaverne knyttet til at udarbejde afsluttende regnskab for fusionsmuseets sidste periode (1. januar til 30. september 2015). Regnskab, fordeling af aktiver og ledelsesberetning blev udarbejdet, revideret og godkendt af alle instanser.

Normering og organisering af museet fremover

I 2016 skal bestyrelsen træffe beslutning om Faaborg Byhistoriske Arkivs fremtidige udvikling, idet den nuværende arkivleder, Ruth Jensen, går på pension i løbet af året. Museumsdirektøren drøftede sagen i efteråret 2015 med Ruth Jensen og museumsinspektør, historiker Eva Frellesvig, der tænkes specialiseret i forhold til satsningen byhistorie på tværs af museumssamlinger og arkiv. De to samlinger er på mange måder komplementære.

Sigtet med drøftelserne var et samlet oplæg til bestyrelsen med udgangen af året. Det var imidlertid ikke muligt at nå, da drøftelserne uvægerligt også kom til at omhandle de fysiske rammer, der ikke er ideelle under det gamle rådhus. Særligt ikke efter, der i 2011 blev indrettet turistbureau i en del af arkivets daværende lokaler. En flytning af dele af funktionerne til Holkegade 3 ved siden af *Den gamle Gaard* blev overvejet på de nævnte møder og luftet på et møde med de mange frivillige i december, men konklusionen er, at en opdeling af kontorer og publikumsfaciliteter og arkivalierne i hver sin bygning ikke er hensigtsmæssigt. Desværre er det ikke umiddelbart muligt at samle arkiv og museumsmagasin i en samlet, dertil indrettet bygning (det nuværende magasin på 1. sal i den kommunale bygning i Nørregade i Faaborg er meget utilstrækkeligt størrelsesmæssigt og indretningsmæssigt).

Som en konsekvens af dannelsen af den nye selvejende institution skal museumsdirektøren revidere stillingsbeskrivelser for alle fastansatte samt organisationen. Museet skal ikke drives med mellemledere fremover, men for at understøtte tværgående tænkning og udvikling af alle de enkelte kerneopgaver (forskning, formidling, undervisning, samlingsvaretagelse, antikvarisk arbejde) er museumsdirektøren begyndt på at definere koordinatører for hver funktion, der bistår med planlægning og strategisk udvikling på hvert felt og kan påtage sig at deltage i relevant efteruddannelse, seminarer mv.

Ved årets slutning forelå der en personalehåndbog, som var udarbejdet af museumsdirektøren i dialog med de fastansatte og blev forelagt og drøftet af bestyrelsen i december.

Anlæg, faciliteter og drift

Nyt landskabsmuseum og port til Øhavet

Siden 2013 har der pågået et udviklingsarbejde med henblik på at etablere et nationalt orienteret landskabsmuseum på Faaborg Havn, der fokuserer på istidens skabelse af landskabet, oversvømmelsen af Øhavet i stenalderen (Nordens Syndflod) og kulturlandskabets dannelse og udvikling. Fra museets side har museumsdirektør og museumsinspektør Poul Baltzer Heide været involveret. De andre parter har været Naturturisme I/S (tværkommunalt selskab mellem de 4 kommuner omkring Det sydfynske Øhav til fremme af friluftsliv mv.), Naturstyrelsen Fyn og Faaborg-Midtfyn Kommune. I den kommende fase skal dette arbejde bredes ud til de øvrige relevante medarbejdere, og ikke mindst skal visionerne deles med og drøftes i den nye bestyrelse. Det nye landskabsmuseum bliver en bærende del af fremtidens virke.

Landskabsmuseet skal virke som en attraktion og et besøgscenter, som et nav, hvor egerne er turene ud til vigtige steder i landskabet (herunder Svanninge Bakker, som fynbomalerne har gjort landskendt med deres landskabsbilleder) og i Øhavet. Der er nedsat en ekstern styregruppe, der virker som rådgiver for museet med Faaborg-Midtfyn Kommunes borgmester som formand og museets formand som medlem. Her sidder 4 eksterne eksperter: afdelingsleder på British Museum, dr. Jago Cooper, greve Michael Ahlefeldt, Egeskov, vicedirektør for Tivoli, Dorthe Barsøe (der også er medlem af bestyrelsen for Visit Denmark) og vicedirektør for Nationalmuseet Camilla Mordhorst.

Projektet blev præsenteret for bestyrelsen og medarbejderne som led i bestyrelsesmødet den 10. december.

Temalegeplads, "jernalderlegeplads", ved Ringe Sø?

Den kommunale legeplads ved Ringe Sø skal fornys. Der har været holdt et indledende møde med Lisbeth Østergaard i kommunens forvaltning, og her har museet foreslået, at man inspireret af bl.a. en legeplads og lejrplads ved Egaa ved Aarhus overvejer en temalegeplads. Det kunne være jernalder med reference til de mange fund ved Ringe. Projektet er afhængigt af fondsfinansiering. Projektet kan tilføre kommunen en ny type legeplads. Afventede ved årets slutning kommunalt initiativ.

Synliggørelse af fortidsminder i Pipstorn skov og formidling af fortællingen om "De dødes Rige" i form af skabelsen og ritualerne knyttet til dysser og høje i skoven

Øhavsmuseet Faaborg indgår som en af nøgleparterne i udviklingen af Pipstorn Skov med henblik på at transformere skovens indretning og brug i retning af rekreative formål. Projektet er et samarbejde mellem bl.a. Faaborg-Midtfyn Kommune, Holstenshuus Gods, Trente Mølle og Øhavsmuseet Faaborg. Skovens er nationalt set unik pga. sine mange fortidsminder, og derfor spiller museets arkæologiske afdeling en vigtig rolle i at både beskytte og aktivere de mange fortidsminder (primært begravelser) i forbindelse med planlægningen. Museet har været involveret i at udvikle den ny, faste formidling i skoven. Museet indgår ligeledes i det hold af eksperter, der fra og med foråret 2016 tilbyder kurser for kommunens lærere, pædagoger og andre undervisere i at bruge skoven bedst muligt i forbindelse med undervisning. Sammen med Trente Mølle har museet haft mulighed for at have afgørende indflydelse på indretningen af to nye

undervisnings- og aktivitetspladser i skoven (åbner medio 2016), således at de er indrettet bedst muligt i forhold til brug i forbindelse med undervisning og anden formidling.

Museets medarbejdere har været med til at lave en temadag den 27. juni 2015 som led i kommunens 10-årige leje af skoven, der tilhører Holstenshuus gods (rundture, opstilling af jagtlejr). Stedet med over 40 fortidsminder (Fyns største koncentration af dysser og høje) rummer et stort potentiale qua sin flotte placering i landskabet, veteranjernbanen, der går igennem, en ny kommunal anlægsbevilling til sti mm., nærheden til hotel Faaborg Fjord.

Formidling i byrum foran banegården

Kommunen står foran at flytte busholdeplads til ny plads ved LIDL. Kommunen ønsker samtidig at arbejde med forbindelse mellem Faaborg Museum (kunstmuseet), Veteranjernbanen, Forum Faaborg og Havnen, vores museums lokaler i Banegården samt Helios. Det er også vores ønske på museet på helt kort sigt at skabe større synlighed end nu, hvor mange endnu ikke forbinder banegården med museumsoplevelser. Planlægger Hanne Raunsmed i kommunen samlede trådene med henblik på en fondsansøgning, der dog blev udskudt.

Arv til Byhistorisk Arkiv

Edith Petrine Petersen, der døde juli 2015, havde i 1970 skrevet testamente til fordel for arkivet, der dengang var selvstændigt. Arven viste sig at være på knapt 500.000 kr. Bestyrelsen bestemte på sit møde 10. december, at midlerne skal øremærkes til anskaffelser og tiltag, der gavner arkivet eller eventuelt såvel arkiv som museum. Midlerne administreres af bestyrelsen i den forstand, at portioner frigives til konkrete, bestyrelsesgodkendte projekter. Der blev på det pågældende møde frigivet 50.000 kr. til anskaffelse af IT-udstyr og inventar til glæde for arkivets ansatte og frivillige.

Renovering af skorstene på Kaleko Mølle og Den gamle Gaard

Bestyrelsen for Faaborg Kulturhistoriske Museumsforening, der siden fusionen i 2010 har været ejer af *Den gamle Gaard*, Holkegade 1, Holkegade 3 samt *Kaleko Mølle*, Princes Havevej 38, igangsatte i efteråret 2015 ved murer Palle Jensen, Vester Aaby renovering af skorstene på såvel Kaleko Mølle som på Den gamle Gaard. Hermed tog bestyrelsen ved formanden, arkitekt og bygningssagkyndig Ib Tagel, Faaborg forskud på den nye arbejdsdeling, der er en realitet fra og med 2016, hvor bestyrelsen i samråd med Faaborg-Midtfyn Kommune står for vedligehold af ejendommene mod at få et årligt tilskud på 200.000 kr. Hermed adskilles bygningsvedligehold af de fredede ejendomme fra museumsdrift som anbefalet i Statens Museumsnævns kvalitetsvurdering af Faaborg Kulturhistoriske Museer i 1997 og Kulturstyrelsens kvalitetsvurdering af fusionsmuseet i 2013. Museet havde til og med 2015 ansvar for vedligehold og gav et tilskud til arbejderne på 8.000 kr. fra driften, ligesom der blev allokateret 7.000 kr. via frivillige bidrag fra besøgende på Kaleko Mølle, der holdes åbent takket være en engageret gruppe frivillige, der sørger for, at møllen er åben og gratis i sommerferien.

Forskning

Forskningsprojekt vedr. tapetfabrikken Fionas opkomst og udvikling

Museumsinspektør Eva Frellesvig havde i september 2015 og oktober 2015 fået bevilget forskningsfri 4 arbejdsdage ugentligt (24 timer – i alt 192 timer eller ca. 13 % af et årsværk (1.492 timer)) til forskning). Det er første gang, museet administrerer forskningstid på denne måde.

Projektets sigte er at belyse grundlæggelsen af tapetfabrikken Fiona i Faaborg i 1897 og grundlæggeren, Peter Lorenz Brønner. I denne periode er der tilsyneladende en dynamisk og langt hen ad vejen ubeskrevet miljø mellem Brønner og fynbomalerne, hvis værker senere bliver udstillet på Faaborg Museum. Derudover er der flere udviklingstiltag mm. op gennem virksomhedens 115-årige levetid, som er af generel betydning for branchen. Kildematerialet er arkivalier og museumsgenstande på Byhistorisk Arkiv/museet samt kildemateriale fra Erhvervsarkivet i Aarhus. Projektet skal munde ud i en eller flere fagfællebedømte artikler (formentlig i Erhvervshistorisk Årbog) i 2016.

Forskningsprojektet Øerne under Overfladen

Museumsinspektør Poul Baltzer Heide har fortsat projektet "Øerne under Overfladen", der arbejder med kortlægning af Øhavets mindre øers bebyggelsehistorie og respektive udviklingsforløb fra øernes dannelse i stenalderen frem til nyere tid. Projektet sker i tæt samarbejde med den arkæologiske forening Harja og lokalbefolkningerne og fortsætter i de kommende år. I 2015 (før 1. oktober) blev der bl.a. gjort detektorfund fra Lyø, som indikerer bebyggelse i vikingetiden. Det er de første fund fra vikingetiden på Lyø.

Ny forskningsstrategi for museet

Der skal udarbejdes en ny forskningsstrategi, som skal drøftes og godkendes i bestyrelsen. Det blev besluttet først for alvor at tage fat på denne opgave i 2016. Foreløbig er der alene nogle overvejelser omkring mængden af publikationerne. Det er sigtet, at der årligt skal produceres 1-2 arkæologiske, fagfællebedømte artikler og 1 indenfor nyere tid. Begge satsninger (byhistorie, landskab) går på tværs af arkæologi og historie/etnologi. Johs. Nørregaard Frandsen fra bestyrelsen har tilbudt at bistå med sine erfaringer fra SDU i forhold til at udarbejde strategien.

Samlingsvaretagelse (indsamling, registrering, bevaring)

Fotografering af genstande til det nationale register

Museumsmedarbejder Lisa Brønsro og museumsinspektør Eva Frellesvig har som led i publicering i Museernes Samling af museets digitale register over museumsgenstande (Regin) fotograferet samlingen, så enkeltgenstande lettere kan identificeres uden fysisk fremfindelse. Dette arbejde blev færdiggjort i perioden bortset fra fotografering af tekstilsamlingen, genstande i de permanente udstillinger og genstande placeret på loftet i Holkegade. Det sidste bliver fotograferet i 2016.

Oprydning og flytning af genstande i Holkegade 3

På loft mm. i museets gamle administrationsbygning, Holkegade 3 (Hobys Gård), er en række rekvisitter og enkelte genstande, der har været sat til side for mange år siden. Som led i fraflytning af lokalerne gennemgår Eva Frellesvig og Lisa Brønsro (som stadig har arbejdsplads i Holkegade 3) disse effekter. Forventes færdiggjort i første kvartal 2016. Ved en fraflytning af lokalerne eller et behov for at rydde loftslokalerne, fordi de skal anvendes til noget andet, vil museet mangle plads til opbevaring af tingene fra loftet, der tæller arkivalier, rekvisitter fra udstillinger og studiesamlingsgenstande. Holkegade 3's fremtidige funktion er uafklaret. Den store glassamling fra Odense Glasværk har ingen tilknytning til Faaborg eller Faaborg-Midtfyn Kommune og skal derfor ikke være en del af museets samling på længere sigt. Statsanerkendte museer skal koncentrere deres bevaring, forskning og formidling om emner, der følger af det formål, staten (Slots- og Kulturstyrelsen) har givet museet og udbetaler statstilskud ud fra. Løsningen vil være enten at få overdraget samlingen til et relevant museum, hvilket vil sige Odense Bys Museer, et museum med kunstindustri/glas i hele Danmark som sit virkefelt eller at udskille samlingen et museum, der drives af en selvstændig forening eller lignende lokalt i Faaborg, hvis kræfter lokalt ønsker at skabe et sådant museum.

Besøg fra Canada til Den gamle Gaard og donation af check fra Poul Kinafarers slægtning

Museet fik onsdag den 9. september 2015 besøg fra Canada. Edward Jacobsen fra Canada skænkede i 2007 et stort portræt af Poul Kinafarers enke, Mette Marie Storm, fra ca. 1790 sammen med flere mindre portrætter af hendes slægtninge, der var malet i 1800-tallet. Han var den gang syg og kunne ikke personligt komme til Danmark. Det lykkedes i sensommeren, og han kom på besøg sammen med danske (fynske) slægtninge. Han var meget glad for at se portrættet og den lille udstilling i kammeret ved siden af salen i Den gamle Gaard. Med sig bragte han en hilsen fra sin meget gamle fader, der oven i købet ud af sin beskedne pension havde besluttet at skænke museet ca. 13.000 kr. i gave. Museet overbragte faderen en stor tak per brev og meddelte, at da maleriet lykkeligvis allerede er restaureret, vil midlerne blive anvendt til at restaurere et brev, der blev skrevet af Mette Maries søn, Poul Jakobsen (d.y.) og i det omfang, der er yderligere midler til forbedringer i udstillingen såsom belysning af malerierne. Kort før nytår modtog museet det triste budskab fra Edward Jacobsen, at hans fader var død. Museet vil mindes denne og markere Poul Kinafarers canadiske efterslægts indsats og interesse for museet ved at lade fremstille en speciel planche til kammeret, der beskriver, hvordan maleriet af Mette Marie Storm kom fra Canada til museet mv. Skal hænge klar til sæsonen 2016.

Intet registreringsefterslæb i statslige registre

I begyndelsen af 2016 fik Øhavsmuseet Faaborg brev fra Slots- og Kulturstyrelsen om, at styrelsen ved den årlige gennemgang glædeligvis kunne konstatere, at museets efterslæb er under 10 %, og derfor betragtes museet som et af de museer i Danmark, der ikke har efterslæb. Det glæder os på museet, at de seneste års registreringsindsats nu er bemærket fra statslig side. Faktisk er situationen endnu bedre end antydnet med et efterslæb på op til 10 %. Der er her først i det nye år publiceret 12.672 genstande i det offentligt tilgængelige *Museernes Samlinger*. Derudover er der alene 218 yderligere genstande, som er registreret digitalt, men ikke publiceret offentligt, og så de genstande, der er indsamlet for nyligt og i gang med at blive registreret, og det vil der altid være på et museum. Som nævnt ovenfor er størsteparten også fotograferet.

Magasinsituation

I 2013 tog det daværende fusionsmuseum initiativ til at samle museer og hjemstedskommuner for stort set alle museer uden for Odense med henblik på at skabe et fællesmagasin i Ryslinge på Midtfyn (Odense Bys Museer havde forinden venligt afslået nogen form for samarbejde omkring et fællesfynsk magasin). Faaborg-Midtfyn Kommune besluttede i 2014 at bevilge garanti, så museerne kunne leje sig ind i lokaler, der skulle renoveres for ejers regning i samråd med museer og bevaringscenter Fyn. Sigtet var endvidere at samle arkæologer i Ryslinge og at skabe nye, tidssvarende rammer til konservatorerne i tilknytning til magasinet. Dette projekt faldt desværre i efteråret 2014, hvor det måtte konstateres, at der ikke længere var opbakning fra begge de to daværende ejerkommuner bag fusionsmuseet, ligesom Svendborg Museum ikke ønskede at flytte arkæologerne fra Svendborg til Ryslinge. Siden har situationen omkring et fynsk fællesmagasin været uafklaret. Det er ved årsskiftet 2015/2016 ikke afklaret, om der realistisk vil kunne samles opbakning til et fælles magasin, eller hvert museum/kommune skal finde egne løsninger. Det langtrukne forløb (første drøftelser, som Faaborg var involveret i, var i 2008) er helt og aldeles uholdbart. Det er bestyrelsen for museet fuldt på det rene med. Problemet er blevet større i 2015 af to grunde. Dels er museet glædeligvis også blevet et arkæologisk museum, men det giver yderligere forøgelse af samlingen til stadighed og dermed behov for magasin. Dels er arkivet blevet bedt om at overtage en stor og meget værdifuld samling af Faaborgs gamle aviser fra 1800-tallet og frem til for omkring 40 år siden. En uvurderlig kilde for arkiv og museum, andre arkiver, slægtsforskere og lokalhistoriske på egnen og mange andre. Men igen bliver vi som institution presset af de meget pressede lokalerammer til magasiner for museumsgenstande og arkivalier. Situationen er som det fremgår særdeles uholdbar og skaber u hensigtsmæssige arbejdsgange, da tingene hele tiden bliver flyttet rundt, ligesom der er genstande i udstilling i Den gamle Gaard, som ene og alene er der, fordi der ikke er plads til dem andre steder frem for at være der, fordi vi vil fortælle noget om Den gamle Gaard og Faaborg med genstandene.

Formidling

Udvikling af nyt permanent udstillingstilbud "Savn og brand" i kælderen i Faaborg Arrest

A.P. Møllerfonden har i 2015 doneret 900.000 kr. til det ret nyskabende tilbud "Savn og brand" om en virkelig kriminalsag i 1905, hvor gæsterne bogstavelig talt skal gå gennem en livshistorie og forbrydelse. Museumsinspektør Mette Broch Jakobsen er projektleder og har sammen med forvalter Klement Bornebusch brugt mange timer gennem efteråret på dette ambitiøse projekt, der åbner til vinterferien 2016.

Efterårsferie 2015

Mette Broch Jakobsen havde arrangeret, at der blev afviklet særlige ferieaktiviteter i Arresten alle hverdage i form af fletning af spanskrør (peddigrør), som de indsatte tidligere skulle lave. Mette havde i september været på kursus på Møn for at lære dette håndværk. I Den gamle Gaard havde frivillighedskordinator Tissel Lund-Jacobsen (ansat på bevilling fra "Grøn Vækst" (EU-midler) til og med oktober 2015) sammen med Valdemar Sejrs Jagtlavet arrangeret middelalderaktiviteter mandag til onsdag. I særudstillingen om "Faaborg før byen" i Banegården var der sjove aktiviteter for børn alle hverdage. Tirsdag og torsdag arrangerede museumsinspektør Poul Baltzer Heide og Nicolai Garhøj Larsen tur til "De dødes Rige" alias fortidsminde skoven Pipstorn.

Knæk Kancer dagen 22. oktober på Faaborg Torv

TV2 lagde en del af sin ugentlige sendeplan i Faaborg, hvor torvet var omdannet til en form for stor "livescene". Her var Valdemar Sejrs jagtlav med sammen med en række andre lokale aktører. Det i form af den flotte middelalderlige kongelejr, som var bemanded af de frivillige i lavet dagen igennem.

Busture for Politiken Plus

Den 12. september og igen den 24. oktober var museet guide for en busfuld abonnenter fra Politiken, der var på en samlet pakketur, som var arrangeret af museet i tæt samarbejde med Kulinarisk Sydfyn (Michael Hansen) samt vore kolleger på Faaborg Museum. Turen kombinerede besøg på Faaborg Museum (Kunstmuseet) med en tur til Svanninge Bakker for at fortælle, at fynbomalernes motivkreds også er et spændende kulturlandskab og istidslandskab. Frokosten blev indtaget på Steensgaard med introduktion ved den ene af de to ejere, Henning Wiesinger og sluttede i museets særudstilling "Faaborg før byen" i Banegården. Poul Heide var guide begge gange, og Peter Thor Andersen var medguide anden gang.

Jul i Den gamle Gaard, på Kaleko Mølle og i særudstillingen i Banegården

Der blev igen i 2015 afviklet et fint julemarked i Den gamle Gaard i weekenden lørdag den 28. og søndag den 29. november. Det var *Malle*, som er frivillig på Kaleko, der arrangerede markedet, som har egen hjemmeside: www.julidengamlegaard.dk

Derudover havde Fynske Medier/Shopping Faaborg henvendt sig til museet med henblik på, at der kunne arrangeres juleoptrin i Den gamle Gaard "nissernes værksted" den 19.-21. december begge inklusive. Det blev til et samarbejde, hvor kultureventmager Anne Kyhn var drivende kraft og fik frie tøjler i museets lokaler.

Det viste sig i efteråret, at DR Ramasjangs julekalender 2015 var den oprindelige *Nissebanden* fra 1984, der er filmet (udefra) på Kaleko Mølle. Museet ved frivillighedskordinator Tissel Lund-Jacobsen arrangerede sammen med enkelte af de frivillige, der holder Kaleko åbent om sommeren, et par meget velbesøgte dage på møllen i weekenden den 12.-13. december.

Museet arrangerede en dag for børnehaverne på Kaleko Mølle fredag den 11. december. Derudover var skolerne (indskoling) indbudt til arrangementer om tirsdagen med besøg i særudstillingen *Faaborg før byen* i banegården i december måned og efterfølgende løsning af opgaver og bagning af pebernødder.

Integrationsprojekt gennem middelalderprojekt?

I løbet af 2014 og 2015 har frivillighedskordinator Tissel Lund-Jacobsen opbygget et frivilligt lav, der har syet og skabt en middelalderlig konge-jagtlejr, der er museets bud på den lejr, Valdemar Sejr boede i, da han blev kidnappet på Lyø i maj 1223. En kidnapning, der ændrede Danmarks og Nordeuropas historie. 15 frivillige mødes hver uge og har turneret til Nyborg, været aktive ved Fynske Fristelser i august og naturligvis været på Lyø. Tissels ansættelse løb ud med udgangen af oktober. Museet og Tissel undersøgte, om der er mulighed for og en idé i at tænke integration for de nye flygtninge i Horne og på Faaborg Sygehus sammen med et værksted/samarbejdsprojekt med afsæt i bl.a. middelalderen lokalt.

I starten af 2016 blev der afsendt en ansøgning til Rockwoolfonden.

Formidling i tal

Afdeling	Arresten	Den gamle Gaard	Banegården	Kaleko	I det fri	TOTAL	Andel voksne	Andel under 18 år
Gæster	5.153	9.149	1.913	3.618	443	20.276	16.590	3.686
Heraf 1/10 til 31/12	552	1.430	258	1.051	69	3.360	2.268	1.092

Der var i alt 1.798 annoncerede åbningstimer i afdelingerne. Ud over de 20.276 gæster var der 2.300 gæster, der besøgte Valdemar Sejrs Jagtlejr mm. på Faaborg Torv under Fynske Fristelser i august og ved Knæk Kancer dagen i oktober.

Foredrag og omvisninger

Peter Thor Andersen

Foredraget: "Er du museets kandidat? Akademiske meritter og alt det andet, når du gerne vil gennem nåleøjet til et lokalmuseum" ved arrangement for overbygningsstuderende på Møntergården 11. november i regi af aftagerpanelet for Historie, Klassiske Studier og Marinarkæologi, SDU

Omvisning for lokale asylansøgere i Den gamle Gaard 12. november

Publicering

Monografi i forlængelse af 3D-arkæologi seminar

Museumsinspektør Nicolai Garhøj Larsen holdt sammen med fæller fra Aarhus Universitet august 2014 et seminar om potentialet i brug af 3D-arkæologi (en slags eksperimentel arkæologi på computer frem for "in real life"). Indlæggene skal samles og udgives. Projektet blev dog udsat til 2016 pga. travlhed og barsel.

Fagfællebedømte artikler

Poul Baltzer Heide: "Communication, landscape and settlement in the Norse North Atlantic" in Roesdahl, E., M.S. Kristiansen og J. Graham-Campbell (red.) *Proceedings of the 40-year Celebratory Conference for Medieval and Renaissance Archaeology at Aarhus University*. Aarhus University Press.

Årsskriftet Stavn

Museumsinspektør Eva Frellesvig og arkivleder Ruth Jensen er i redaktionen for Stavn, der består af artikler fra arkiver og folkemindesamlinger i den gamle Faaborg Kommune (1970-2006). Efter ønske fra arkiver, også i resten af kommunen, er der ikke lavet et samlet arkivskrift for alle Faaborg-Midtfyn Kommunes 21 arkiver, men alene for de 11 i den gamle Faaborg Kommune. Skriftet er selvfinansierende, idet der betales en mindre administrationsafgift som led i regnskabet for Stavn. Størstedelen af oplaget på ca. 1.300 distribueres til de forskellige arkiver/foreninger og til Faaborg Kulturhistoriske Museumsforening. Skriftet nyder endelig godt af bidrag fra lokale fonde. I 2015 i alt 6.000 kr. fra Skovgård-fonden.

Undervisning

Den kulturelle rygsæk

I foråret 2016 skal museet tage imod ca. 30 skoleklasser fra folkeskoler og friskoler i første række den sydlige del af kommunen (melletrinnet 4.-6. klasse) som led i den kommunale satsning "Den kulturelle Rygsæk". Eleverne skal lære om afstraffelse før i tiden med afsæt i samme historie som den, der bliver til tilbuddet "Savn og brand" i Arrestens kælder. Mette Broch Jakobsen er kontaktperson, og der foregik et stort forberedende arbejde i samarbejde med Faaborg-Midtfyn Kommune, lærere/inspektører fra et par skoler, som er med i planlægningsgruppen, og dem, kommunen har hyret ind som ressourcepersoner.

Undervisning nøgletal

509 elever modtog undervisning (463 hos Mette Broch Jakobsen i Arresten og 46 hos Poul Baltzer Heide og Anne Garhøj Rosenberg i Banegården i udstillingen "Faaborg før byen"). Heraf 108 i Arresten og 46 i Banegården i årets sidste 3 mdr. Derudover besøgte 40 børnehavebørn og 9 voksne Kaleko Mølle fredag den 11. december, hvor museet lavede arrangement som led i genudsendelsen af Nissebanden. Børnene hørte både om møllen og om "rigtige nisser" dvs. folketroen.

Antikvarisk arbejde

Kortlægning af værdifulde historiske kulturmiljøer i kommunen 1800-1950

I august fremlagde museumsdirektøren museets flerårige kortlægning af kulturmiljøer for kommunens planudvalg. 22 miljøer blev foreslået prioriteret i et kommende kommuneatlas tema. Der er tale om stationsbyer, landsbyer med nye "andelsbygninger", fabrikker, husmandskolonier, bebyggelser, da fiskeriet blomstrede op, og andre miljøer. Sammen med de allerede foretagne udpegninger i Fyns Amts tid omkring herregårde og værdifulde "gamle" landsbyer, kystmiljøer samt købstaden Faaborg med de mange fredede og bevaringsværdige bygninger giver disse miljøer en samlet fortælling, en lille "Danmarkshistorie" set fra Sydfyn. Museet afventer næste skridt fra forvaltningens side.

Mere effektive sagsgange vedr. gennemgang af byggesager

Museet modtager ugentlig en lang række sager fra forvaltningen. Alt fra carporte til nedrivning af 1800-tals ejendomme. Det er helt og holdent urealistisk at forestille sig, at museet skulle besigtige hver nedrivningssag indenfor de rammer, der er for den del af museets virke. Bl.a. derfor blev der i 2012 igangsat arbejde med henblik på kortlægning af værdifulde kulturmiljøer i tæt samspil med forvaltningen jf. punktet ovenfor, idet en udpegning kan tjene som en prioritering og kvalificering af det antikvariske arbejde. Der er dialog mellem museumsdirektøren og forvaltningen (plan og byggesager) om problematikken, og det forventes, at der bliver lavet en procedure i 2016.

Vurdering af gadekær i udvalgte landsbyer

Museet fik en henvendelse i september fra forvaltningen vedr. en konkret vurdering af gadekærene i 4 landsbyer. I de kommende år skal en række gadekær renoveres med henblik på naturmæssige hensyn. Imidlertid ønsker forvaltningen også en kulturhistorisk vurdering, hvilket museet er glad for, at man prioriterer. Historiker Thorsten Fyking, som var i virksomhedspraktik på museet i 4 uger, vurderede i samråd med museumsdirektøren de konkrete sager og lavede en samlet rapport om gadekærenes historie og de forskellige epoker/faser, gadekærene og deres nærmeste omgivelser typisk kan opdeles i.

Det nye arkæologisamarbejde

Fra og med 1. oktober samarbejder Svendborg Museum, Østfyns Museer, Langelands Museum og Øhavsmuseet Faaborg om det antikvariske arbejde vedr. arkæologi i museernes tilsammen 6 kommuner samt marinarkæologi. Desuden om udvalgte fælles forskningsprojekter og formidling / undervisningstilbud. Der er tale om en model, hvor arkæologerne sidder sammen ugentlig i Svendborg og ellers ude på museerne. Hvert museum skønnes at lægge, hvad der svarer til en fuldtidsstilling i samarbejdet, der ledes af Svendborgs ledende arkæolog i det daglige, men med Øhavsmuseet Faaborg som juridisk ansvarligt museum for arbejdet udadtil i forhold til Kulturstyrelsen og bygherrer. Der foregår selvsagt en række konkretiseringer af arbejdets form og rytme, hvilket både museumsdirektøren og museets arkæologer, Poul Heide, Nicolai Garhøj Larsen og Anne Garhøj Rosenberg brugte tid på i efteråret sammen med de øvrige i alt 3 faste arkæologer fra de 3 andre museer.

Antikvarisk arbejde i tal - nyere tid

Peter Thor Andersen modtog en nedrivningssag i medfør af ældre lokalplan for Karlsbjergvej 15 i Brobyværk og gennemgik i alt 190 byggesager (nedrivningssager, byggetilladelser o.l.) Med over 60 sager om måneden siger det sig selv, at det ikke er muligt at lave andet end et hurtigt skøn jf. punkt om sagsgange ovenfor.

Antikvarisk arbejde i tal - arkæologi

Overvågninger: ØHM 1216 Lyø Trille; overvågning i forbindelse med Helligåndskirken i Faaborg (sagen blev overtaget af Nationalmuseet, Journal 1231/2015)

Gennemgåede byggesager: 212

Gennemgåede lokalplaner: Lokalplan 20.1 Boliger Lensvej, Årslev.

Landzonetilladelser (bl.a. søer): 4

Forespørgsler (jordvarme, diger, kloak): 16

Danefæ: ØHM 1194 Skovlyst Mark I (detektor); ØHM 1198 Skovlyst Mark II (detektor); 1208 Rudbjerggård (detektor)

Økonomi

Se årsregnskabet. Det skal dog bemærkes her, at den selvejende institution Øhavsmuseet Faaborg ved etableringen ikke fik overført feriepengeforpligtelse til de fastansatte, som blev virksomhedsoverdraget. Derfor var egenkapitalen negativ. Der er tale om et beløb, som i regnskabet er opgjort til 378.116 kr.

Personale

Fast personale

Anne Garhøj Rosenberg (museumsinspektør, arkæolog, mag.art. 34 timer) barsel oktober og november

Boris Borchersen, museumsmedarbejder (varierende arbejdstimer)

Eva Frellesvig (museumsinspektør, historiker 37 timer) 30 timer oktober

Klement Johannsen Bornebusch (forvalter, 37 timer)

Lars Hansen, museumsmedarbejder (16 timer)

Lisa Brønros, museumsmedarbejder (15 timer)

Mette Broch Jakobsen (museumsinspektør, etnolog 30 timer)

Nicolai Garhøj Larsen (museumsinspektør, arkæolog/cand.it. 37 timer) barsel december

Peter Thor Andersen (direktør, historiker, 37 timer)

Poul Baltzer Heide (museumsinspektør, arkæolog, ph.d. 37 timer)

Ruth Ellen Jensen (arkivleder, 37 timer)

Søren Koch Frederiksen, museumsmedarbejder (12 timer) fratrædt 31. december

Tina Friis Larsen, museumsmedarbejder (25 timer)

Sæsonansatte, projektansatte og timelønnede

Anne Marie Hybschmann, omviser og kustode

Birgitte Højensgaard, kustode

David Dexter, kustode

Katrine Gerau, kustode

Maria Stoltz-Andersen, kustode

Tissel Lund-Jacobsen, projektansat til og med oktober

Praktikanter mv.

Kristine Lykke, hele perioden

Thorsten Fükking, 4 uger september-oktober

Frivillige

Anne-Grete Hellstein, Valdemarlavet

Arne Stricker, Kaleko Mølle og arkivet

Birgitte Rosenstand, Kaleko Mølle

Birthe Kjer Michaelsen, Kaleko Mølle og arkivet

Bjarne Gadebusch, Kaleko Mølle

Bodil Mortensen, Kaleko Mølle og arkivet

Christian Jensen, Kaleko Mølle og arkivet

Duddi Husfeldt, Kaleko Mølle

Erling Krebs, Valdemarlavet

Gerda Nielsen, arkivet

Hanne Berg, Riborg Voigt tedamer

Henriette Grube, Valdemarlavet

Iben Heilbuth, Den gamle Gaard

Ida Rasmussen, Kaleko Mølle og arkivet

Jes Lund-Jacobsen, Valdemarlavet

Lilian Hansen, Riborg Voigt tedamer

Lis Andersen, arkivet

Malene "Malle" Møller, Kaleko, Den gamle Gaard

Margit Berthelsen, Kaleko Mølle og arkivet

Maria og Jørgen Gram, Kaleko Mølle

Mette Møller, Den gamle Gaard

Olav B. Hansen, Kaleko Mølle og arkivet

Ole Christensen, arkivet

Preben Lindegaard, arkivet

Rita Witthøfft, Valdemarlavet

Søren Lindekilde, Kaleko Mølle

Torben Brønner, Kaleko Mølle

Torben Melander, Kaleko Mølle

Tove Lind, Kaleko Mølle og arkivet

Ulla Nielsen, Valdemarlavet

Vibeke og Steen Verner, Kaleko Mølle og arkivet